

LOGIC

Semester-III

Time Allowed : 3 Hours]

[Maximum Marks : 60

Note : The candidates are required to attempt two questions each from Section A and B carrying 9 marks each and the entire Section C consisting of 12 short answer type questions carrying 2 marks each.

Section - A

1. What are the fundamental laws of Thought ? Write their characteristics.
2. Discuss the relationship between Connotation and Denotation of terms.
3. Give the classification of propositions on various bases.
4. Explain the rules of validity of Categorical Syllogism.

5. Explain the difference between Deduction and Induction.
 6. Define Hypothesis. How can a relevant Hypothesis be formed ?
 7. What is Symbolic Logic ? Explain conjunction and disjunction.
 8. Prove the Truth or Falsity of following statements using Truth-Tables :
 ($\sim A \vee \sim B$) . ($A \vee B$).

Section - B

Section - C

9. Answer in 3-4 lines :
(i) Define Logic	(ii) Term.
(iii) Mediate Inference.	(iv) Categorical Syllogism.
(v) Contradiction.	(vi) Causation.
(vii) Implication.	(viii) Equivalence.
(ix) Truth Table.	(x) Four Causes.
(xi) Hypothesis.	(xi) Immediate Inference.

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਪਰੀਖਿਆਰਥੀ ਭਾਗ ਓ ਅਤੇ ਅ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ । ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 9 ਅੰਕ ਹਨ । ਭਾਗ ਏ ਦੇ ਸਾਰੇ 12 ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ ।

ਭਾਗ - ਓ

- ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਧਾਰਭੂਤ ਨਿਯਮ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲੱਛਣ ਦੱਸੋ ।
- ਪਦਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ।
- ਤਰਕਵਾਕਾਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।
- ਤਰਕਨਿਆਂ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ।

ਭਾਗ - ਅ

- ਨਿਗਮਨ ਅਤੇ ਆਗਮਨ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।
- ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ । ਉਚਿੱਤ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
- ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਤਰਕ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਕੀ ਹੈ ? ਸੰਯੋਜਨ ਅਤੇ ਵਿਯੋਜਨ ਪ੍ਰਤੀਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।
- ਸੱਚ ਤਾਲਿਕਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕਵਾਕਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਨੂੰ ਪਰਖੋ ।
 ($\sim A \vee \sim B$) . ($A \vee B$).

ਭਾਗ - ਏ

9. 3-4 ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :
(i) ਤਕਰ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰੀਭਾਸ਼ਾ	(ii) ਪਦ
(iii) ਮੱਧਵਰਤੀ ਅਨੁਮਾਨ	(iv) ਤਰਕਨਿਆਂ
(v) ਵਿਰੋਧਤਾ	(vi) ਕਾਰਣਤਾ
(vii) ਅਪਾਦਾਨ	(viii) ਸਮਾਨਤਾ
(ix) ਸੱਚ ਤਾਲਿਕਾ	(x) ਚਾਰ ਕਾਰਣ
(xi) ਪਰਿਕਲਪਨਾ	(xii) ਤੁਰੰਤ ਅਨੁਮਾਨ